

אלמנה לכהן גדול פרק שביעי יבמות סח.

עין משפט
גד מצוה

כח א מ"י פ"ח מהל' תרומות הלכה ט'
 כב ב מ"י פ"ח מהל' יבום הל' טו ופ"ה הל' יח סמג עשין נא נב טושי"ע א"ע סימן קסו סעי' א'
 ל ג מ"י פ"ח מהל' תרומות הל' יא טו"ד סעי' א'
 לא ד מ"י פ"ח מהל' יבום הל' טו ופ"ה סמג לאוין קב טושי"ע א"ע כ"ו סעי' ח וע"ש צנור וצנ"י:
 לב ה מ"י פ"ו מהל' תרומות הל' ז והל' י'
 לג ו מ"י שם הלכה ה:

תוספות ישנים

ספק בן משע. וא"ת אמאי פסק אוקמיה אחזקיה דלא הוה בן משע וא"ל דמעלה עשו ביוחסין דהיינו דווקא לכהונה אבל לתרומה מאי איכא למימר וי"ל כיון דטופו ליגדל אין החוקה כלום א':

א' ע"י תוס' ד"ה רישא ובקדושין ע"ט.

ראשונה דאינה אוכלת היכא דלא אכלה משום דאין חייב צמוגותיה אלא היכא דעמד בזין ונכח כדאמרינן בהסולן (לעיל דף מא: ושם) ולא מייחד לה דוכתא ומשום סימפון נמי איכא למיחש דשמא יש סימפון ולא הימה אשתו מעולם כיון שלא הגיע זמן צחיי הבעל ולא צרם ואין להקשות לעולם דלמיר

(כמוצות דף יז: טעמא משום שמא משקה כי אכלה צחיי הבעל נמי לא מיכול כיון דאין יבס חייב צמוגותיה לא מייחד לה דוכתא דאיכא למימר כיון דוכתא וכתה אבל קשה דא"כ מאי פריך צפרק א"ע"פ (שם דף יז: ושם) אלא מעתה לקיט כהן צבית ישראל לא יאכל צמרומה שאני לקיט דכבר אכל כל ימי חייו וי"ל דכיון

הגיע זמן ויחד לה דוכתא צבית אביה שז צחייה וזה משם ולא דמיא ללקיט כהן צבית ישראל וא"ת ומאחר דאכלה מדאורייתא מפני מה אסרוה למשנה אחרונה עד שחזעל אפילו נפלה מן הנשואין הא ליכא למיחש תו לקימפון ויש לומר דכיון דאסורה ארוסה בהגעת זמן למשנה אחרונה אסרו נמי יצמה משום דמיחלפת בה שמהיה זמן כניסתה לאלתר ומיהו הא דדרשינן לעיל (דף יט: טו.) צת

ישראל לכהן דאכלה צמרומה מקנין כספו דרשא גמורה היא דהא לעיל (דף יז: טו.) דרשינן מהתם פלוג דכא כהן שגשג צת גרים שמאכילה צמרומה וא"ע"ג דצפ"ק דקדושין (ד' י: ושם) מיימי לה מק"ו דצן צג צג

ונשואה דריש צספרי מכל טהור צביתך ואית דמפיק לה מאתם וציתכס הוה דספרי אסמכתא הוה וכמה דרשות יש צגמרא שדורש צמורת כהנים וצספרי מפסקים אחרים ומיהו לא יתיישב הא דמיימי הך אסמכתא דהאי קנין דאחיו הוה התם צפרק א"ע"פ (כמוצות דף נח: ושם) דמיימי לה על משנה ראשונה

דקתני היבס אין מאכיל לפי מה שפירשנו דהיינו דוקא היכא דלא אכלה דמהך דרשא אפי' אכלה צחיי הבעל לא מאכל צחיי היבס ואמר רבינו תם דהתם ה"פ קנין כספו אמר רחמנא שאוכלת צמרומה ורצנן הוה דתקון משנים עשר חדש ולהלן דאוכלת והאי קנין דאחיו הוה ולא תקון רצנן שמתאכל מחמת היבס אלא עד שחזעל אס לא שכבר אכלה צחיי הבעל:

א' בת כהן ישראל היא פסיה אה דהא קניה בהא הויה. מתוך הלשון משמע דמקרא דמכי מהיה

לאיש זר נפקא דכפירש צקוטרס ומיהו לקמן מפיק לה מושבה א"ל צית אביה מכלל דמעיקרא לא אכלה וכי מהיה לאיש זר מוקמינן לנצבעלה לפסול לה פסלה והכא הך דרשא הפשוטה נקט דאי לאו דנפקא לן מושבה הוה מוקמינן לאירוסין דפסלי וכן דרך הגמרא צכמה מקומות^א ועוד אמר ר"י דמשום דמהאי קרא דכי מהיה דרשינן נמי דאינה חוזרת צהויה לאירוסין לחוה ושוק להכי נקטיה נמי הכא: **ב' קניא** איה. לאו דוקא אלא כלומר זקוקה לו צבית צן משע לא הוה אלא כמאמר צעלמא וצפרק קמא דקדושין (דף יט: טו.) ממעטין ליה דלא קניא מקרא דאשת איש פרט לאשת קטן ויש ספרים דגרסי חזיא ליה והכי פירשו כיון דמדאורייתא זקוקה אלא צביתא וצחייה ולא צעטן כוונה צביתא קס"ד דקני לה מדאורייתא ולכיל קא משמע לן דלא משום דלא קני לה:

ר' ישא פסו"י בהונה סיפא פסו"י קה"ל. וכן גירסת ר"ח ולא כספרים דגרסי איפכא דהא קתני סיפא ואס אינו ראוי לצא צישאל וא"ת וכיון דתנא רישא פסול כהונה למה לי למימני צסיפא פסול קהל דכ"ש הוה ויש לומר דתנא סיפא לגלויי ארישא שלא כמאמר רישא פסולי קהל דוקא ואס תאמר וספק צן ט' היאך פוסל צביתא ונקמיה אחזקה קמיימא דהוה פחות מכן משעה ונוקי איתתא צחוקת כשרות ומיהו לכהונה ינחא דלא אזלינן צתר חזקה ליוחסין דקאמר רבי יהושע צפרק קמא דכמוצות (דף יג: יא.) לא מפיה אנו חיינן אלא היא צחוקת צעולה לנתין וממזר ואפי' צרוב כשרים אכלה כדאמר התם ולא מוקמינן לה אחזקה ואפילו לרצן גמליאל ורבי אליעזר דמכשרי היינו משום דאמרה לכשר נצבעלי אבל הכא דלא ידעה אס הוה צן משעה לא אכל לתרומה קשיא אמאי לא מוקמינן להו אחזקה דאפילו לעינן תרומה איירי כמו לעינן^ב עבדים ולתרומה מוקמינן אחזקה דהא צמוצות צפ"ד (דף טו: ושם) גבי מוחזק לן בצבוה דהאי דכהן הוה ונפק עליה קלא דצן גרושה הוה כ"ו ומוקי לה צמרי ומרי משמע דאי צהאומר דצי דינא הוה מסקי ליה לכולי עלמא והיינו לעינן תרומה דאי לכהונה לא מסקינן ליה צמרי ומרי דממוכה צקידושין צהאומר (דף טו: טו.) גבי עובדא דינאי המלך ויש לומר דהכא כגון דהשתא דאחי קמן הוה ודאי צן משעה אף על פי שהיה ספק צבא עליה לא מוקמינן ליה אחזקה קמיימא אלא אזלינן צתר השתא שהוה ודאי צן משעה דחזקה קמיימא אימרה ליה: לימא

דקניה צהויה. ומשעת הויה איפסילה דכתיב^א וצת כהן כי מהיה לאיש זר: **משום דעולא.** צנמ' כמוצות צפרק א"ע"פ (דף יז: טו.) דבר תורה ארוסה צת ישראל אוכלת צמרומה דכתיב^ב קנין כספו הוה יאכל צו ומה טעם אמרו אינה אוכלת גזירה שמא ימזנו לה כוס צבית אביה^ג ותלך ותשקה ללחיה וללחמותיה: **צפקנתא דרצנן.** דחרש א"ע"ג דלאו צר דעת הוה תקיני ציה צצנן נישואין לקמן צפ' חרש שגשג (דף ק"ג: טו.) קס"ד צצומרת יבס לנן ט'. ולא צא עליה. ולמאי הלכתא נקט צן ט' אי למיפסל לאשמעינן דכיון דחוי לציה פסיל לה צזוקת יצמין מאי איריא צן ט' אפילו קטן נמי דלא קרינן צה וצצה אל צית אביה ולשמעינן צציר מכן ט': **ואי לאכילי כו'.** ואי להכי נקט צן ט' לאשמעינן רצותא דא"ע"ג דחוי לציה לא מאכיל יצמתו צזיקתו אפילו גדול ממש לא מאכיל דלאו קנינו הוה דהא אשמעי' צגדול צרישא דמתני': **הכא על יצמתו.** דאילו גדול הוה אכלי ואשמעינן רצותא דא"ע"ג דציאתו ציה לא מאכיל ופסולין דקתני צצמתנין אשארע קאי אעוצר ויבס צלא ציה ואירוסין ומרש אבל צן ט' לא נקט ליה אלא משום ואין מאכילין: אי הכי דמשום אינו מאכיל נקט ליה למה לי למימני סיפא דקתני ספק שהוה צן משעה ספק שאינו הוה נמי כצן ט' השתא ודאי צן ט' כו': **פסולין.** כגון ממזר ונתין ומשום פסולין נקט ליה ולא מאכילין לא אצן ט' קאי אלא אשארע עוצר ויבס אירוסין וחרש: **צן ששעה.** שהוה גר עמוני ומואבי וכו' דאסורין לצא צקהל: **מצרי ואדומי.** עד דור שלישי צשעה: **כופי ונתין.** צלא תמתנן צס דקצבר^ד גירי אריות הן: חלל פסול לכהונה: **פסולה.** אס צת כהן מן התרומה ולויה וישארלית לינשא לכהונה ועולמית: **מדקתני סיפא.** דמתניתינן: **סיפא פסולי כהונה.** חלל וא"ע"ג דקתני שאין ראוי לצא צישאל לא מייירי אלא צכהונה דמיישא הוה אמיתא פסולי קהל הוה דפסלי אבל ציהת חלל לא להכי תני סיפא משנה יתיירא לאשמעינן חלל: **פסולה.** כהנת מתרומה דצי נשא ומן הכהונה לויה וישארלית מן הכהונה: **רבי יוסי אומר כו'.** טעמא דרבי יוסי ורצן שמעון מפרש לקמן צצמתנין^ה מאי קאמרי ומאי פלוגמיהו: **לאו מוכל זר נפקא.**

וכל זר לא יאכל קדש והשתא דהך צת כהן נמי משתמע מיינה הואל וינסת לישראל: **האי** דנפקא לן מושבה הוה מוקמינן לאירוסין דפסלי וכן דרך הגמרא צכמה מקומות^א ועוד אמר ר"י דמשום דמהאי קרא דכי מהיה דרשינן נמי דאינה חוזרת צהויה לאירוסין לחוה ושוק להכי נקטיה נמי הכא: **ב' קניא** איה. לאו דוקא אלא כלומר זקוקה לו צבית צן משע לא הוה אלא כמאמר צעלמא וצפרק קמא דקדושין (דף יט: טו.) ממעטין ליה דלא קניא מקרא דאשת איש פרט לאשת קטן ויש ספרים דגרסי חזיא ליה והכי פירשו כיון דמדאורייתא זקוקה אלא צביתא וצחייה ולא צעטן כוונה צביתא קס"ד דקני לה מדאורייתא ולכיל קא משמע לן דלא משום דלא קני לה:

ר' ישא פסו"י בהונה סיפא פסו"י קה"ל. וכן גירסת ר"ח ולא כספרים דגרסי איפכא דהא קתני סיפא ואס אינו ראוי לצא צישאל וא"ת וכיון דתנא רישא פסולי קהל דוקא ואס תאמר וספק צן ט' היאך פוסל צביתא ונקמיה אחזקה קמיימא דהוה פחות מכן משעה ונוקי איתתא צחוקת כשרות ומיהו לכהונה ינחא דלא אזלינן צתר חזקה ליוחסין דקאמר רבי יהושע צפרק קמא דכמוצות (דף יג: יא.) לא מפיה אנו חיינן אלא היא צחוקת צעולה לנתין וממזר ואפי' צרוב כשרים אכלה כדאמר התם ולא מוקמינן לה אחזקה ואפילו לרצן גמליאל ורבי אליעזר דמכשרי היינו משום דאמרה לכשר נצבעלי אבל הכא דלא ידעה אס הוה צן משעה לא אכל לתרומה קשיא אמאי לא מוקמינן להו אחזקה דאפילו לעינן תרומה איירי כמו לעינן^ב עבדים ולתרומה מוקמינן אחזקה דהא צמוצות צפ"ד (דף טו: ושם) גבי מוחזק לן בצבוה דהאי דכהן הוה ונפק עליה קלא דצן גרושה הוה כ"ו ומוקי לה צמרי ומרי משמע דאי צהאומר דצי דינא הוה מסקי ליה לכולי עלמא והיינו לעינן תרומה דאי לכהונה לא מסקינן ליה צמרי ומרי דממוכה צקידושין צהאומר (דף טו: טו.) גבי עובדא דינאי המלך ויש לומר דהכא כגון דהשתא דאחי קמן הוה ודאי צן משעה אף על פי שהיה ספק צבא עליה לא מוקמינן ליה אחזקה קמיימא אלא אזלינן צתר השתא שהוה ודאי צן משעה דחזקה קמיימא אימרה ליה: לימא

הגהות הב"ח
 (א) גמ' וישארלית פסולה ר' יוסי: (ב) רש"י ד"ה כופי וכו' דקצבר כותים נתיי:

מוסף רש"י
 בן ט' שנים ויום אחד. שהוה גר עמוני וכו' דכתיב האי וימנע חזי לציהא, פסולה. לכהנת מן התרומה ומן הכהונה ולויה וישארלית מלינשא עד לכהן (קדושין טז: טז.) כל שזרעו פסול. מן הכהונה פסול. את אשתו (שם.) כל שאתה נושא בתו. לכהן קאמר (שם.)

וכל זר לא יאכל קדש והשתא דהך צת כהן נמי משתמע מיינה הואל וינסת לישראל: **האי** דנפקא לן מושבה הוה מוקמינן לאירוסין דפסלי וכן דרך הגמרא צכמה מקומות^א ועוד אמר ר"י דמשום דמהאי קרא דכי מהיה דרשינן נמי דאינה חוזרת צהויה לאירוסין לחוה ושוק להכי נקטיה נמי הכא: **ב' קניא** איה. לאו דוקא אלא כלומר זקוקה לו צבית צן משע לא הוה אלא כמאמר צעלמא וצפרק קמא דקדושין (דף יט: טו.) ממעטין ליה דלא קניא מקרא דאשת איש פרט לאשת קטן ויש ספרים דגרסי חזיא ליה והכי פירשו כיון דמדאורייתא זקוקה אלא צביתא וצחייה ולא צעטן כוונה צביתא קס"ד דקני לה מדאורייתא ולכיל קא משמע לן דלא משום דלא קני לה:

ר' ישא פסו"י בהונה סיפא פסו"י קה"ל. וכן גירסת ר"ח ולא כספרים דגרסי איפכא דהא קתני סיפא ואס אינו ראוי לצא צישאל וא"ת וכיון דתנא רישא פסולי קהל דוקא ואס תאמר וספק צן ט' היאך פוסל צביתא ונקמיה אחזקה קמיימא דהוה פחות מכן משעה ונוקי איתתא צחוקת כשרות ומיהו לכהונה ינחא דלא אזלינן צתר חזקה ליוחסין דקאמר רבי יהושע צפרק קמא דכמוצות (דף יג: יא.) לא מפיה אנו חיינן אלא היא צחוקת צעולה לנתין וממזר ואפי' צרוב כשרים אכלה כדאמר התם ולא מוקמינן לה אחזקה ואפילו לרצן גמליאל ורבי אליעזר דמכשרי היינו משום דאמרה לכשר נצבעלי אבל הכא דלא ידעה אס הוה צן משעה לא אכל לתרומה קשיא אמאי לא מוקמינן להו אחזקה דאפילו לעינן תרומה איירי כמו לעינן^ב עבדים ולתרומה מוקמינן אחזקה דהא צמוצות צפ"ד (דף טו: ושם) גבי מוחזק לן בצבוה דהאי דכהן הוה ונפק עליה קלא דצן גרושה הוה כ"ו ומוקי לה צמרי ומרי משמע דאי צהאומר דצי דינא הוה מסקי ליה לכולי עלמא והיינו לעינן תרומה דאי לכהונה לא מסקינן ליה צמרי ומרי דממוכה צקידושין צהאומר (דף טו: טו.) גבי עובדא דינאי המלך ויש לומר דהכא כגון דהשתא דאחי קמן הוה ודאי צן משעה אף על פי שהיה ספק צבא עליה לא מוקמינן ליה אחזקה קמיימא אלא אזלינן צתר השתא שהוה ודאי צן משעה דחזקה קמיימא אימרה ליה: לימא

וכל זר לא יאכל קדש והשתא דהך צת כהן נמי משתמע מיינה הואל וינסת לישראל: **האי** דנפקא לן מושבה הוה מוקמינן לאירוסין דפסלי וכן דרך הגמרא צכמה מקומות^א ועוד אמר ר"י דמשום דמהאי קרא דכי מהיה דרשינן נמי דאינה חוזרת צהויה לאירוסין לחוה ושוק להכי נקטיה נמי הכא: **ב' קניא** איה. לאו דוקא אלא כלומר זקוקה לו צבית צן משע לא הוה אלא כמאמר צעלמא וצפרק קמא דקדושין (דף יט: טו.) ממעטין ליה דלא קניא מקרא דאשת איש פרט לאשת קטן ויש ספרים דגרסי חזיא ליה והכי פירשו כיון דמדאורייתא זקוקה אלא צביתא וצחייה ולא צעטן כוונה צביתא קס"ד דקני לה מדאורייתא ולכיל קא משמע לן דלא משום דלא קני לה: